

Lovforslag nr. L 174. Fremsat den 1. marts 2007 af kulturministeren (Brian Mikkelsen)

Forslag

til

Lov om ændring af arkivlov

(Udvidet tilgængelighed)

§ 1

I arkivloven, jf. lov nr. 1050 af 17. december 2002, som ændret ved § 1 i lov nr. 563 af 24. juni 2005, foretages følgende ændringer:

1. I § 22, *stk. 1*, ændres »§§ 23-28« til: »§§ 23-25, 27 og 28«.

2. I § 22, *stk. 2*, ændres »§§ 23-27« til: »§§ 23-25 og 27«.

3. § 24 affattes således:

»§ 24. Arkivenheder, som omfatter sager inden for strafferetsplejen, er tilgængelige, når de er 20 år gamle, jf. dog § 23. For sådanne arkivenheder, som er yngre end 50 år, meddeler rigsarkivaren eller den, der af rigsarkivaren bemyndiges hertil, efter indhentet samtykke fra den afleverende myndighed, tilladelse til arkivadgang. I tilfælde, hvor det er nødvendigt til beskyttelse af væsentlige hensyn kan den afleverende myndighed konkret beslutte at nægte samtykke til arkivadgang.«

4. § 26 ophæves.

5. I § 27, *stk. 1*, ændres »§§ 22, 25 og 26« til: »§§ 22, 24 og 25«.

6. I § 28 indsættes som *stk. 3*:

»*Stk. 3.* Rigsarkivaren kan træffe bestemmelse om begrænsning i adgangen til arkivalier, der er yngre end 100 år, hvis ganske særlige forhold gør sig gældende.«

7. I § 29 ændres »§§ 22-26« til: »§§ 22-25«.

8. I § 33, *nr. 2*, ændres »§§ 24-26 og 28« til: »§ 25«.

9. I § 37 ændres »§§ 33-35« til: »§§ 24 og 33-35«.

10. I § 53 indsættes som *stk. 2*:

»*Stk. 2.* Kgl. reskript af 13. marts 1750 og kgl. reskript af 6. januar 1764 ophæves.«

§ 2

Loven træder i kraft den 1. juli 2007.

§ 3

Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland. Loven kan med de afvigelser, som de særlige færøske og grønlandske forhold tilsiger, ved kongelig anordning sættes i kraft for sager, der er eller har været under behandling af rigsmyndighederne.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Indledning og baggrund

Lovforslaget er en opfølgning på den lovovervågning, arkivlovens tilgængelighedsbestemmelser har været genstand for i en 3-årig periode fra lovens ikrafttræden.

Arkivloven (lov nr. 1050 af 17. december 2002) trådte i kraft d. 1. juli 2003. Arkivloven afløste lov nr. 337 af 14. maj 1992 om offentlige arkiver m.v., som ændret ved lov nr. 421 af 10. juni 1997 og lov nr.

445 af 31. maj 2000, jf. lovbekendtgørelse nr. 740 af 17. juli 2000.

Baggrund for udvælgelse af arkivloven til lovovervågning fremgår af bemærkningerne til forslag til arkivlov (L 18 fremsat 2. oktober 2002), hvor det anføres:

»Lovforslaget er omfattet af regeringens lovovervågningsprogram. Kulturministeriet mener, at tilgængelighedsområdet vil være egnet til lovovervågning. Kulturministeriet vil efter en 3-årig periode anmode Tilgængelighedsudvalget om en vurdering af, om de politiske intentioner med loven er opfyldt.«

Kulturministeriet har tilrettelagt lovovervågningen således, at Statens Arkiver og herefter Tilgængelighedsudvalget har fået til opgave at komme med et bidrag til lovovervågningen af arkivlovens tilgængelighedsbestemmelser, herunder deres vurdering af om arkivloven lever op til sin hensigt samt af eventuelle behov for ændringer. Efterfølgende har Kulturministeriet udsendt disse bidrag til en bredere høring blandt repræsentanter for offentlige myndigheder, forskningen og pressen.

Lovovervågningen har vist, at den ordning, der blev tilvejebragt med arkivloven og den dertil knyttede praksis, altovervejende opfattes som tilfredsstillende. Målsætningen med arkivloven er at sikre størst mulig åbenhed i adgangen til offentlige arkivalier uden derved at prisgive relevante beskyttelseshensyn. Denne målsætning synes i hovedtræk at være opnået. Der er dog peget på enkelte punkter, hvor ændring af tilgængelighedsbestemmelserne synes hensigtsmæssig. Det

te gælder således fx bestemmelserne i §§ 24-26 samt § 33, stk. 1, der fastsætter en obligatorisk og i praksis ofte tidskrævende høringsprocedure som led i afgørelsen af spørgsmål om dispensation fra lovens tilgængelighedsfrister.

2. Gældende ret

Lov nr. 337 af 14. maj 1992 om offentlige arkiver m.v. indeholdt som den første lov på området en regulering af tilgængeligheden til statens arkivalier. Den fastsatte en generel 30 års tilgængelighedsfrist for offentlige arkivalier, der var afleveret til Statens Arkiver. Det betød, at der efter 30 år var almindelig adgang til de pågældende arkivalier. Fristen på 30 år kunne forlænges af den afleverende myndighed, såfremt hensyn til statens sikkerhed, rigets forsvar, udenrigspolitiske forhold m.v. nødvendiggjorde en længere frist. Loven fastsatte en tilgængelighedsfrist på 80 år for arkivenheder, indeholdende oplysninger om enkeltpersoners private og økonomiske forhold, for arkivenheder, der omfatter sager inden for strafferetsplejen eller myndigheders brevveksling med sagkyndige til brug i retssager, samt endelig for materiale, der indsamles til brug for udarbejdelse af offentlig statistik.

Den gældende arkivlov – lov nr. 1050 af 17. december 2002 – trådte i kraft den 1. juli 2003. Loven er siden ændret ved lov nr. 563 af 24. juni 2005 om ændring af en række love på kulturområdet (Udmøntning af kommunalreformen på kulturområdet), hvor der er gennemført konsekvensændringer som følge af kommunalreformen.

Tilgængelighed til offentlige arkiver

Med den gældende arkivlov blev alle offentlige arkivalier underkastet samme tilgængelighedsregler, uanset om arkivalierne er afleveret til Statens Arkiver, til kommunale arkiver eller ikke er afleveret. Når offentlige arkivalier er 20 år gamle, er de omfattet af arkivlovens tilgængelighedsbestemmelser, uanset hvor arkivalierne befinder sig.

Den gældende arkivlov fastsatte kortere frister på en række områder. Således er hovedreglen, at offent-

lige arkivalier er umiddelbart tilgængelige, når de er 20 år gamle. Fra hovedreglen findes en række undtagelser.

Længere, generelle frister end 20 år er fastsat i §§ 23-26. Efter § 23, stk. 1, er arkivenheder, der indeholder oplysninger om enkeltpersoners private, herunder økonomiske forhold, tilgængelige efter 75 år. Samme tidsfrist på 75 år gælder sager inden for strafferetsplejen, jf. § 24. Denne frist omfatter straffesager såvel mod fysiske som juridiske personer. Særlige frister på 50 år gælder for arkivenheder, der indeholder myndighedsbrevveksling med sagkyndige til brug i retssager m.v., jf. § 25, og for arkivenheder, som omfatter materiale, der er tilvejebragt med henblik på udarbejdelsen af offentlig statistik, jf. § 26.

Indtil de respektive tilgængelighedsfristernes udløb kan arkivalier, der er yngre end det antal år, den pågældende frist lyder på, kun benyttes efter særlig tilladelse. Tilladelse til benyttelse af offentlige arkivalier, der er afleveret til Statens Arkiver, meddeles af rigsarkivaren, jf. arkivlovens § 31.

For arkivalier, der er omfattet af de særlige tilgængelighedsfrister efter §§ 24-26, gælder, at tilladelse til benyttelse er betinget af den afleverende myndigheds samtykke, jf. arkivlovens § 33, stk. 1, nr. 2. Det samme gælder for arkivalier, der er yngre end 20 år, og som er afleveret til Statens Arkiver.

Arkivlovens § 27, stk. 1, giver den afleverende myndighed mulighed for efter drøftelse med det modtagende arkiv at fastsætte en længere tilgængelighedsfrist end 20 år, jf. § 23, stk. 1, eller 50 år, jf. §§ 25-26. De frister, der fastsættes med hjemmel i § 27, stk. 1, kan højst være 60 år. Findes det nødvendigt at fastsætte længere frist end 60 år, kan sådanne længere frister fastsættes af vedkommende minister eller kommunalbestyrelse/regionsråd efter forhandling med kulturministeren, jf. § 27, stk. 2-3.

Særligt om ministerialbøger m.v.

Adgangen til folkekirkens og de anerkendte trosamfunds ministerialbøger m.v. er tilgængelige efter 50 år, jf. § 28. Et konkret tilfælde har dog vist, at der kan være behov for at have hjemmel til at aftale en længere frist i ganske særlige tilfælde, hvor de arkivalier, der er omfattet af bestemmelsen i § 28, indeholder oplysninger, hvortil fri adgang kan indebære en sikkerhedsmæssig risiko for enkeltpersoner eller grupper af personer. Der kan fx være tale om oplysninger om religiøse, familiemæssige eller andre private forhold.

Særligt om hemmeligt fødende

Ved kgl. reskript af 13. marts 1750 og kgl. reskript af 6. januar 1764 fastsattes, at oplysninger om identi-

teten på såkaldt hemmeligt fødende – ugifte kvinder, der fødte på Det kgl. Accouchementshus, senere Fødselsstiftelsen og Rigshospitalet – skulle hemmeligholdes for evigt. Adgangen til at føde hemmeligt bortfaldt mod børneloven af 1937, men denne lov med senere ændringer fastholdt bestemmelserne for fødsler, der havde fundet sted før lovens ikrafttræden.

Efterkommere af hemmeligt fødende kvinder har kunnet få udleveret de oplysninger, som findes om deres slægtninge i direkte nedstigende linje i de pågældende arkivalier, for så vidt fødslen fandt sted for over 100 år siden, ligesom selve de fødte børn har kunnet få de foreliggende oplysninger om biologiske forfædre, der fremgår af arkivalierne. Oplysningerne er udleveret enten af Rigshospitalets kordægnekantor eller af Statens Arkiver, men selve arkivalierne har ikke kunnet benyttes af publikum.

3. Kulturministeriets overvejelser og forslag

Kulturministeriets konklusion på lovovervågningen er, at arkivlovens tilgængelighedsbestemmelser og administrationen heraf generelt lever op til hensigten i arkivloven om at tilvejebringe den størst mulige åbenhed i adgangen til at benytte arkivalier uden derved at prisgive oplysninger, der for en kortere eller længere periode fordrer fortrolighed.

Praksis med hensyn til behandling af ansøgninger om adgang til ikke umiddelbart tilgængelige arkivalier viser, at Statens Arkiver ved rigsarkivaren evt. efter høring hos den relevante myndighed, i vid udstrækning giver dispensation, og at kun relativt få sager ender med et afslag.

Kulturministeriet finder derfor ikke grundlag for at lave omfattende ændringer af lovens system og funktionsområde, men ønsker at skabe endnu større åbenhed og en mere hensigtsmæssig administrativ orden ved at nedsætte enkelte af de særlige frister for tilgængelighed i §§ 24 og 26.

Tilgængelighedsudvalget har i sin udtalelse til lovovervågningen anbefalet, at fristen i § 24 ophæves. Statens Arkiver har i sin udtalelse anbefalet, at fristen i § 24 nedsættes til 50 år. Kulturministeriet er enig i, at den nuværende frist på 75 år kan nedsættes, men finder samtidig, at hensyn til anklagemyndighedens, politiets og domstolens virksomhed samt til sigtede, vidner m.v. bør tages i betragtning.

Det betyder således, at den særlige frist for sager inden for strafferetsplejen (§ 24) nedsættes fra 75 til 20 år, dog sådan at der skal indhentes samtykke hos den afleverende myndighed, indtil arkivenhederne er 50 år gamle. Endvidere foreslås ophævet fristen på 50 år for arkivenheder, som omfatter materiale, der er tilveje-

bragt med henblik på udarbejdelsen af offentlig statistik (§ 26), således at det er den generelle tilgængelighedsfrist på 20 år, der gælder.

Det bemærkes i denne forbindelse, at såfremt ovennævnte arkivenheder indeholder oplysninger om enkeltpersoners private, herunder økonomiske forhold, vil de pågældende arkivalier fortsat først være umiddelbart tilgængelige efter 75 år, jf. § 23, stk. 1.

Baggrunden for, at Kulturministeriet foreslår en præcisering af, at der i visse tilfælde kan ske en begrænsning i adgangen til ministerialbøger og lignende, jf. § 28, er, at der i et enkelt konkret tilfælde har vist sig behov for at kunne indføre en sådan begrænsning – ved en længere frist end 50 år – på grund af ganske særlige forhold vedrørende det aktuelle trusselsbillede.

For så vidt angår regler for hemmeligt fødende finder Kulturministeriet det hensigtsmæssigt at foreslå de omkring 250 år gamle bestemmelser ophævet, da de beskyttelseshensyn, som de to kgl. reskripter skulle varetage, i dag må anses for at være bortfaldet. Forslaget skal endvidere ses i lyset af den store interesse, som slægtsforskere har i at få adgang til arkivalierne efter de særlige institutioner for hemmeligt fødende.

4. Lovforslagets økonomiske og administrative konsekvenser m.v.

4.1 Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner

Nedsættelsen af nogle af de særlige tilgængelighedsfrister, jf. den gældende lovs §§ 24 og 26, vil betyde en forenkling i forvaltningen i forbindelse med behandling og afgørelse af ansøgninger om adgang til ikke umiddelbart tilgængeligt arkivmateriale. Det skyldes, at det for flere sagers vedkommende sammenlignet med i dag kun vil være en myndighed – Statens Arkiver – der afgør ansøgningerne, da der i færre sager skal indhentes samtykke fra den relevante myndighed. Kulturministeriet vil, bl.a. gennem rigsarkiva-

rens årlige rapporter og Tilgængelighedsudvalgets beretninger, følge udviklingen på området.

4.2 Administrative konsekvenser for stat, kommuner og regioner

Nedsættelsen af de særlige tilgængelighedsfrister, jf. den gældende lovs §§ 24 og 26, vil betyde en forenkling i forvaltningen i forbindelse med behandling og afgørelse af ansøgninger om adgang til ikke umiddelbart tilgængeligt arkivmateriale. Det skyldes, at det oftere kun vil være en myndighed – Statens Arkiver – der afgør ansøgningerne, da der i færre sager skal indhentes samtykke fra den relevante myndighed.

4.3 Økonomisk og administrative konsekvenser for erhvervslivet

Lovforslaget indeholder ikke økonomiske eller administrative konsekvenser for erhvervslivet.

4.4 Miljømæssige konsekvenser

Lovforslaget har ingen miljømæssige konsekvenser.

4.5 Administrative konsekvenser for borgerne

Lovforslaget vil betyde, at flere arkivalier efter 20 år vil være umiddelbart tilgængelige for borgerne. Derudover vil lovforslaget betyde en mindre lettelse for borgere, der søger adgang til ikke umiddelbart tilgængelige arkivalier, da sagsbehandlingen for flere sagers vedkommende vil kunne finde sted hos én myndighed, nemlig Statens Arkiver, og sagsbehandlingstiden derved vil blive kortere.

4.6 Forholdet til EU-retten

Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter.

5. Høring

En oversigt over de myndigheder og organisationer, som lovforslaget har været sendt i høring hos, findes i bilag 2.

6. Samlet vurdering af konsekvenser af lovforslaget

	Positive konsekvenser	Negative konsekvenser
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Nedsættelsen af de særlige tilgængelighedsfrister, jf. den gældende lovs §§ 24 og 26, vil betyde en forenkling i forvaltningen i forbindelse med behandling og afgørelse af ansøgninger om adgang til ikke umiddelbart tilgængeligt arkivmateriale. Det skyldes, at det oftere kun vil være en myndighed – Statens Arkiver – der afgør ansøgningerne, da der i færre sager skal indhentes samtykke fra den relevante myndighed.	Ingen
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Miljømæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Lovforslaget vil betyde, at flere arkivalier efter 20 år vil være umiddelbart tilgængelige for borgerne. Derudover vil lovforslaget betyde en lettelse for borgere, der søger adgang til ikke umiddelbart tilgængelige arkivalier, da flere sager som hovedregel vil kunne behandles hos én myndighed, nemlig Statens Arkiver, og sagsbehandlingstiden derved vil blive kortere.	Ingen
Forholdet til EU-retten	Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter.	

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1 (§ 22)

Ændringen er af redaktionel karakter som konsekvens af nr. 4 i ændringsforslaget.

Til nr. 2 (§ 22)

Ændringen er af redaktionel karakter som konsekvens af nr. 4 i ændringsforslaget.

Til nr. 3 (§ 24)

Den gældende bestemmelse i § 24 fastsætter en tilgængelighedsfrist på 75 år for arkivenheder, der omfatter sager inden for strafferetsplejen.

Bestemmelsen skal ses i sammenhæng med bestemmelserne i § 31 og § 33, nr. 2. Den sidstnævnte bestemmelse fastsætter, at tilladelse efter § 31 kræver samtykke fra den afleverende myndighed, hvis en ar-

kivenhed indeholder materiale af den karakter, der er nævnt i §§ 24-26 og 28.

Ændringen af § 24 vil betyde, at sager inden for strafferetsplejen som sådan vil være tilgængelige efter 20 år. For så vidt angår sager der er op til 50 år gamle forelægger rigsarkivaren i samtlige tilfælde adgangsspørgsmålet for den afleverende myndighed, der bedømmer, om der er væsentlige hensyn, der gør, at en anmodning om adgang må afslås. Væsentlige hensyn, som kan begrunde et afslag, vil navnlig være:

- beskyttelse af politiets og anklagemyndighedens efterforskningsmetoder
- beskyttelse af vidner og forurettede
- beskyttelse af kilder og meddelere
- hensynet til fortsat verserende sager
- hensynet til samarbejdet med andre landes myndigheder

I praksis vil langt hovedparten af sager omfattet af § 24 indeholde oplysninger om enkeltpersoners priva-

te forhold, og vil derfor tillige blive behandlet efter § 23, stk. 1. Forholdet er således det, at der for sager inden for strafferetsplejen, der er under 50 år gamle, kræves samtykke fra den afleverende myndighed, også når de indeholder oplysninger om enkeltpersoners private forhold, og dermed er omfattet af § 23. Anmodning om adgang til sager, der er mellem 50 og 75 år gamle, behandles og afgøres af rigsarkivaren alene.

Endvidere kan den afleverende myndighed fastsætte en længere tilgængelighedsfrist efter de gældende bestemmelser i §§ 23 og 27.

Til nr. 4 (§ 26)

Det foreslås, at bestemmelserne i § 26 ophæves.

§ 26 fastsætter en tilgængelighedsfrist på 50 år for arkivenheder, der indeholder materiale som danner grundlag for offentlig statistik. Kun i meget få tilfælde har der været ansøgt om tilladelse til benyttelse af arkivalier, der er omfattet af bestemmelsen. Kulturministeriet finder derfor ikke, at fristen på 50 år har den store betydning i praksis, hvorfor den foreslås ophævet. Det bemærkes, at statistisk grundmateriale, der indeholder oplysninger om enkeltpersoners private, herunder økonomiske forhold, fortsat vil være omfattet af en 75 års tilgængelighedsfrist efter § 23, stk. 1.

I den forbindelse bemærkes, at bestemmelserne i persondatalovens § 10, stk. 2 og 3, yder en særlig beskyttelse af personoplysninger, der oprindeligt er indsamlet og behandlet udelukkende i statistisk øjemed. Senere brug af sådanne oplysninger må kun finde sted i statistisk eller videnskabeligt øjemed. Ophævelsen af den særlige tilgængelighedsfrist på 50 år for statistisk grundmateriale vil ikke være til hinder for, at den ovennævnte beskyttelse af personoplysninger, som er indsamlet og behandlet udelukkende i statistisk øjemed, vil kunne varetages.

Til nr. 5 (§ 27, stk. 1)

Ændringen er af redaktionel karakter som konsekvens af ændringsforslag nr. 4, hvorefter § 26 ophæves.

Til nr. 6 (§ 28)

Det foreslås, at rigsarkivaren bemyndiges til at træffe bestemmelse om begrænsning i adgangen til arkivalier, der er yngre end 100 år, såfremt ganske særlige forhold gør sig gældende. Det er således kun undtagelsesvis, at en begrænsning kan finde sted.

Ganske særlige forhold kan optræde, hvor de arkivalier, der er omfattet af bestemmelsen i § 28, indeholder oplysninger, hvortil fri adgang kan indebære en sikkerhedsmæssig risiko for enkeltpersoner eller

grupper af personer. Der kan fx være tale om oplysninger om religiøse, familiemæssige eller andre private forhold.

Til nr. 7 (§ 29)

Ændringen er af redaktionel karakter som konsekvens af ændringsforslag nr. 4, hvorefter § 26 ophæves.

Til nr. 8 (§ 33)

Ændringen er delvis af redaktionel karakter som konsekvens af ændringsforslag nr. 4, hvorefter § 26 ophæves.

Derudover foreslås at ophæve kravet om samtykke fra den afleverende myndighed til imødekomme af ansøgninger om arkivadgang også for så vidt angår materiale, der er omfattet af § 28.

Ændringsforslaget begrænser således de tilfælde, hvor den afleverende myndigheds samtykke efter denne bestemmelse kræves til ansøgninger, der omhandler arkivmateriale, som er under 20 år gammelt eller er omfattet af særlige tilgængelighedsfrister, der er fastsat i medfør af §§ 25 og 27, eller som er omfattet af bestemmelserne i §§ 34-35. Der opnås derved en administrativ forenkling i behandlingen af ansøgninger om adgang til ikke umiddelbart tilgængeligt arkivmateriale, hvilket giver en hurtigere sagsbehandling for borgerne.

Til nr. 9 (§ 37)

Ændringen er en konsekvens af ændringen i § 24, jf. ændringsforslag nr. 3, sådan at der gælder de samme tidsfrister for myndighederne i forbindelse med indhentning af samtykke.

Til nr. 10 (§ 53)

Det foreslås, at de særlige bestemmelser i kgl. reskripter af 13. marts 1750 og 6. januar 1764 om oplysninger af såkaldt hemmeligt fødendes identitet ophæves.

Ved kgl. reskript af 13. marts 1750 oprettedes såkaldte frie jordemoderhuse (accouchementshuse), hvor fødende kvinder, som ikke ville være deres bevangrelse bekendt eller ikke selv var i stand til at skaffe sig hjælp, frit kunne blive betjent, uden at deres identitet blev afsløret. Baggrunden for bestemmelserne om hemmeligholdelse af mødrenes identitet var ønsket om at forebygge det store antal fødsler i »dølgsmål«, der ofte fulgtes af drab på barnet.

Hemmeligholdelsesprincippet indskærpedes ved kgl. reskript af 6. januar 1764 og videreførtes af Fødselsstiftelsen, oprettet 1756, og Den kgl. Fødsels- og Plejestiftelse, oprettet 1787, der med stor konsekvens

opretholdt muligheden for at føde i fuldstændig anonymitet. Ingen offentlige myndigheder eller andre kunne få oplyst navnet på en fødende kvinde. Stiftelsen påtog sig derudover at sætte børnene i pleje uden udgift for mødrene.

Ved § 12 i lov nr. 130 af 27. maj 1908 blev det pålagt Stiftelsen selv at sikre sig oplysning om de fødendes identitet. Det var forekommet, at kvinder, der døde i barselsseng, ikke kunne identificeres. Ved lov nr. 131 af 7. maj 1937, der trådte kraft 1. januar 1938, bortfaldt adgangen til at føde hemmeligt på den tidligere Fødselsstiftelse, nu Rigshospitalets fødeafdelinger. Reglerne om hemmeligholdelse vedblev dog at gælde for fødsler, der havde fundet sted før lovens ikrafttræden, idet dog barnet eller dets værge på forlangende kunne få bevis fra Fødselsstiftelsen om, hvem moderen var, for så vidt fødslen havde fundet sted efter 1. juli 1908.

Disse regler lempedes ved kgl. resolution af 27. februar 1939, hvorefter de særlige regler om hemmeligholdelse af navnet på mødre, der havde født på Den kgl. Fødselsstiftelse før 1. januar 1938, ikke var til hinder for at meddele de foreliggende oplysninger fra Fødselsstiftelsens protokoller til de deri interesserede, når der var forløbet 100 år efter den pågældende fødsel.

Ved de senere ændringer af børneloven, jf. lov nr. 460 af 7. juni 2001 med senere ændringer, er det som i 1937-loven fastsat, at for børn, der er født før den på-

gældende lovs ikrafttræden, gælder de på barnets fødselstidspunkt gældende regler, jf. § 36, stk. 1-2, i den gældende børnelov:

De hensyn, som reglerne om hemmeligholdelse af oplysninger om de hemmeligt fødendes identitet skulle varetage, må nu anses for bortfaldet. Det foreslås på den baggrund og på baggrund af arkivlovgivningens målsætning om størst mulig åbenhed i adgangen til offentlige arkivalier, at de særlige, nu helt uaktuelle bestemmelser ophæves. Arkivalier, der rummer oplysninger om identiteten af såkaldt hemmeligt fødende, vil derefter være tilgængelige efter arkivlovens almindelige bestemmelser, dvs. omfattet af en tilgængelighedsfrist på 75 år, jf. arkivlovens § 23, stk. 1.

Til § 2

Det foreslås, at ændringsloven træder i kraft 1. juli 2007.

Til § 3

Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland. Loven kan med de afvigelser, som de særlige færøske og grønlandske forhold tilsiger, ved kongelig anordning sættes i kraft for sager, der er eller har været under behandling af rigsmyndighederne.

Bestemmelsen svarer til bestemmelsen i § 56 i den gældende lov.

Gældende lov er ikke sat i kraft på Færøerne og Grønland.

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov

Gældende formulering

Lovforslaget

§ 1

I arkivloven, lov nr. 1050 af 17. december 2002 som ændret ved § 1 i lov nr. 563 af 24. juni 2005, foretages følgende ændringer:

§ 22. Arkivenheder, der er skabt eller tilvejebragt af den offentlige forvaltning og domstolene, og som er afleveret til offentligt arkiv, er tilgængeligt, når arkivenhederne er 20 år gamle, jf. dog §§ 23-28.

Stk. 2. Vedkommende myndighed træffer afgørelse i forbindelse med ansøgning om adgang til arkivalier, der er over 20 år gamle, men som ikke er afleveret til offentligt arkiv. Ansøgningen imødekommes, medmindre de hensyn, der er omtalt i §§ 23-27 foreligger.

§ 24. Arkivenheder, som omfatter sager inden for strafferetsplejen er tilgængelige, når de er 75 år gamle.

§ 26. Arkivenheder, som omfatter materiale, der er tilvejebragt som grundlag for udarbejdelsen af offentlig statistik, er tilgængelige, når de er 50 år gamle, jf. dog § 23.

1. I § 22, *stk. 1*, ændres »§§ 23-28« til: »§§ 23-25, 27 og 28«.

2. I § 22, *stk. 2*, ændres »§ 23-27« til: »§§ 23-25 og 27«.

3. § 24 affattes således:

»§ 24. Arkivenheder, som omfatter sager inden for strafferetsplejen, er tilgængelige, når de er 20 år gamle, jf. dog § 23. For sådanne arkivenheder, som er yngre end 50 år, meddeler rigsarkivaren eller den, der af rigsarkivaren bemyndiges hertil, efter indhentet samtykke fra den afleverende myndighed, tilladelse til arkivadgang. I tilfælde hvor det er nødvendigt til beskyttelse af væsentlige hensyn, kan den afleverende myndighed konkret beslutte at nægte samtykke til arkivadgang.

4. § 26 ophæves.

Gældende formulering

Lovforslaget

§ 27. Den afleverende myndighed kan efter drøftelse med det modtagende arkiv fastsætte en længere tilgængelighedsfrist på højst 60 år for dokumenter omfattet af §§ 22, 25 og 26, hvor dette er nødvendigt til beskyttelse af væsentlige hensyn til

- 1) statens sikkerhed eller rigets forsvar,
- 2) rigets udenrigspolitiske eller udenrigsøkonomiske interesser, herunder forholdet til fremmede magter eller mellemfolkelige organisationer,
- 3) beskyttelsen af vidner, sigtede eller andre i sagen om strafferetslig eller disciplinær forfølgning,
- 4) det offentliges økonomiske interesser, herunder udførelse af det offentliges forretningsvirksomhed,
- 5) enkeltpersoners ellers private selskabers interesser i at beskytte oplysninger om tekniske indretninger eller fremgangsmåder eller om drifts- eller forretningsforhold eller lignende eller
- 6) private eller offentlige interesser, hvor hemmeligholdelse efter forholdets særlige karakter er påkrævet.

§ 28. Folkekirkens og de anerkendte trossamfunds ministerialbøger, sønderjyske personregistre og borgerlige ægteskabsbøger, som er afleveret til Statens Arkiver, er tilgængelige, når de er 50 år gamle.

Stk. 2. Døds- og begravelsesregistre, som er afleveret til Statens Arkiver, er tilgængelige, når de er 10 år gamle.

§ 29. Tilgængelighedsfristen for en arkivenhed, jf. §§ 22-26, og § 27, stk. 4, regnes fra en arkivenheds slutningsår. Tilgængelighedsfristen for et dokument, jf. § 27, stk. 1-3, regnes fra dokumentets dato.

§ 33. Tilladelse efter § 31 kræver samtykke fra den afleverende myndighed, hvis

5. I § 27, *stk. 1*, ændres »§§ 22, 25 og 26« til: »§§ 22, 24 og 25«.

6. I § 28 indsættes som *stk. 3*:

»*Stk. 3.* Rigsarkivaren kan træffe bestemmelse om begrænsning i adgangen til arkivalier, der er yngre end 100 år, hvis ganske særlige forhold gør sig gældende.«

7. I § 29 ændres »§§ 22-26« til: »§§ 22-25«.

8. I § 33, *nr. 2*, ændres »§§ 24-26 og 28« til: »§ 25«.

Gældende formulering

- 1) der for et dokument eller en arkivenhed er fastsat en længere tilgængelighedsfrist efter § 27,
- 2) en arkivenhed indeholder materiale af den karakter, der er nævnt i §§ 24-26 og 28, og tilgængelighedsfristen efter de nævnte bestemmelser ikke er udløbet eller
- 3) en arkivenhed eller et dokument er yngre end 20 år.

§ 37. De myndigheder, der er nævnt i §§ 33-35, afgør så vidt muligt inden 30 dage efter, at spørgsmålet om imødekommelse af en ansøgning om arkivadgang er forelagt den pågældende myndighed fra vedkommende offentlige arkiv om samtykke kan meddeles. Foreligger en afgørelse ikke inden 30 dage, skal myndigheden underrette det offentlige arkiv om grunden hertil samt om, hvornår en afgørelse forventes af foreligge. Det offentlige arkiv underretter herefter ansøgeren herom.

§ 53. Lov om offentlige arkiver m.v., jf. lovbeholdning nr. 740 af 17. juli 2000 ophæves.

Lovforslaget

9. I § 37 ændres »§§ 33-35« til: »§§ 24 og 33-35«.

10. I § 53 indsættes som *stk. 2*:

»*Stk. 2.* Kgl. reskript af 13. marts 1750 og kgl. reskript af 6. januar 1764 ophæves.«

§ 2

Loven træder i kraft d. 1. juli 2007.

§ 3

Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland. Loven kan med de afvigelser, som de særlige færøske og grønlandske forhold tilsiger, ved kongelig anordning sættes i kraft for sager, der er eller har været under behandling af rigsmyndighederne.

Lovforslaget har været sendt i høring til følgende myndigheder og organisationer:

Beskæftigelsesministeriet, Familie- og Forbrugerministeriet, Finansministeriet, Forsvarsministeriet, Fødevareministeriet, Indenrigs- og Sundhedsministeriet, Justitsministeriet, Kirkeministeriet, Miljøministeriet, Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integration, Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling, Skatteministeriet, Socialministeriet, Statsministeriet, Transport- og Energiministeriet, Udenrigsministeriet, Undervisningsministeriet, Øko-

nomi- og Erhvervsministeriet, Domstolsstyrelsen, Datatilsynet, Danmarks Statistik, Rigsrevisionen, Kommunernes Landsforening, Amtsrådsforeningen/Danske Regioner, Dansk Journalistforbund, Danske Dagblades Forening, Dansk Fagpresse, Advokatrådet, Privatarkivudvalget, Københavns Universitet, Roskilde Universitet, Syddansk Universitet, Århus Universitet, Danmarks Grundforskningsfond, Det Frie Forskningsråd, Det Strategiske Forskningsråd, Dansk Center for Internationale Studier og Menneskerettigheder og Tilgængelighedsudvalget.

Til lovforslag nr. L 174. Skriftlig fremsættelse (1. marts 2007)

Kulturministeren (Brian Mikkelsen):

Herved tillader jeg mig for Folketinget at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af arkivlov. (Udvidet tilgængelighed).

(Lovforslag nr. L 174).

Lovforslaget er en opfølgning på den lovovervågning af arkivlovens tilgængelighedsbestemmelser, som er gennemført, jf. lovbemærkningerne til den gældende arkivlov, hvoraf det fremgår, at arkivlovens tilgængelighedsbestemmelser skulle være genstand for en lovovervågning efter en 3-årig periode.

Lovovervågningen har vist, at den ordning, der er tilvejebragt med den gældende arkivlov og den dertil knyttede praksis, altovervejende opfattes som tilfredsstillende. Målsætningen med arkivloven – at sikre størst mulig åbenhed i adgangen til offentlige arkivalier uden derved at

prisgive relevante beskyttelseshensyn – synes i hovedtræk at være opnået.

Der er dog peget på enkelte punkter, hvor ændring af tilgængelighedsbestemmelserne kan være hensigtsmæssig for dels at skabe større åbenhed for borgerne, dels at lette den administrative behandling af adgangssager med en hurtigere sagsbehandling til følge.

Formålet med lovforslaget er således at skabe større åbenhed og en mere hensigtsmæssig administrativ ordning ved at nedsætte enkelte af de særlige frister for tilgængelighed i sager inden for strafferetsplejen og sager vedr. statistisk grundmateriale. Endvidere ophæves med lovforslaget en gammel bestemmelse om evig anonymitet for hemmeligt fødende, idet dette beskyttelseshensyn, i dag må anses for at være forældet.

Idet jeg i øvrigt henviser til lovforslaget med bemærkninger, anbefaler jeg lovforslaget til Folketingets vejvillige behandling.